

Nr 175.

Av herr Molander, med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.

Regeringens proposition nr 10 har ytterst tillkommit i anledning av tvenne under fjolårets riksdag väckta motioner med förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta.

De av motionärerna föreslagna ändringarna i införsellagen hade följande innebörd.

Vad först angår frågan om det belopp, som vid införsel för utskylder eller allmänna avgifter skall innehållas av avlöning, skulle i 21 § införas bestämmelse därom, att detta belopp ej finge fastställas till viss summa för månad eller annan tidsperiod utan skulle bestämmas till viss procent av vid varje avlöningstillfälle utgående lönebelopp, därvid för mindre inkomster viss maximiprocent skulle i lagen angivas.

Genom ändring av 21 § skulle vidare 3 § erhålla tillämpning även vid införsel för utskylder eller allmänna avgifter, dock att i 3 § omförmälda under rättelse och föreläggande skulle tillställas den skattskyldige genom deras avsändande till honom med posten i rekommenderad försändelse. I samband härmed skulle i 4 § stadgas skyldighet för utmätningsmannen att rörande de omständigheter, som kunna vara av betydelse för prövning av ansökan om införsel, inhämta nödiga upplysningar ej blott av arbetsgivare eller myndighet utan även av gäldenären, varjämte i sistnämnda lagrum bland omständigheter, rörande vilka utredning skall verkställas, uttryckligen skulle omnämnas gäldenärens inkomster och ekonomiska villkor i övrigt samt omfånget av honom lagligen åliggande underhållsskyldighet.

Slutligen skulle ur 21 § uteslutas bestämmelsen om att den i 10 § andra punkten meddelade föreskriften om underrättelse till gäldenären rörande beviljande, jämkning eller upphävande av införsel ej skall gälla vid införsel för utskylder eller allmänna avgifter.

Det förslag till vissa ändringar av införsellagen, som jag nu hemställer att riksdagen måtte antaga, är huvudsakligen lika lydande med det av fjol-Bihang till riksdagens protokoll 1925. 4 saml. 37 häft. (Nr 175—178.) 1

årets motionärer föreslagna, varför jag som motivering för detsamma även ber att få hänvisa till motion nr 103 i första kammaren 1924.

Resultatet av fjolårets motioner i detta ämne blev, att riksdagen beslöt, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning, huruvida och i vad mån lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta tarvar omarbetning eller komplettering i syfte att, utan äventyrande av lagens effektivitet, större trygghet vinnes för att den, hos vilken införsel beviljas, ej kommer att sakna medel till underhåll för sig själv eller för make och oförsörjda barn eller adoptivbarn, som icke av honom åtnjuta underhållsbidrag, ävensom vidtaga de åtgärder och, i den mån sådant är erforderligt, för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Regeringen har nu i proposition nr 10 föreslagit vissa ändringar i införsel-lagen. Men detta förslag är så pass urvattnat och otillfredsställande, att en borgerlig stockholmstidning tagit till orda och kritiserat detsamma. Tidningen anför bland annat: »Det hör inte till vanligheten, att riksdagen bifaller en kommunistisk motion. När så i alla fall i viss omfattning skedde i fjol beträffande yrkandet om mildring i införsellagen, var det utan all fråga därför att, enligt mycket utbredd uppfattning, lagen mången gång tillämpas brutalt och i regel ganska godtyckligt. Regeringen har också ansett sig nödsakad att göra något åt saken, men har steg för steg fallit undan för de byråkratiska betänkligheterna, så att det förslag, vilket till sist överantvargas åt riksdagen knappast är värt det med en lagändring förenade besväret.»

Det är ju tämligen förklarligt, att större delen av de myndigheter, som anmodats yttra sig över förslaget, finner att lagändring ej är behövlig. Det är nämligen överståthållareämbetet och länsstyrelserna, som avgivit utlåtanden. Därjämte ha bl. a. korporationer, föreningen Sveriges stadsfogdar, svenska exekutionsmännens riksförbund samt föreningen Sveriges landsfiskaler erhållit tillfälle att yttra sig. Länsstyrelserna ha även i ett flertal fall vid sina utlåtanden fogat yttranden av vederbörande utmätningsmän. Alltså de myndigheter, som på ett eller annat sätt ha med lagens tillämpning att göra, och som således enligt Dagens Nyheter, »enligt mycket utbredd uppfattning, mången gång tillämpat lagen brutalt och i regel ganska godtyckligt.»

Vad nu angår frågan om ändring av § 4 i syfte att bereda gäldenären tillfälle att yttra sig innan införsel meddelas, så har dock länsstyrelsen i Norrbottens län anfört, att sådan ändring finge anses önskvärd, då lagen på denna punkt nu onekligen har en mindre lycklig formulering.

Det synes mig som om ett sådant stadgande har så mycket mer fog för sig då det här och var lär vara vanligt, att inte ens arbetsgivaren höres angående den skattskyldiges avlöningsförhållanden, innan införselbeslut meddelas. Vederbörande utmätningsman har väl ansett sådant obehövt

i de fall där man tillämpat för praxis att innehålla viss procent av gäldenärens avlöning. Men även om arbetsgivaren höres kan ju utmätningssmannen ej av denne få kännedom om alla på saken inverkan omständigheter.

Emot ett stadgande om skyldighet att underrätta gäldenären innan införsel för utskylder meddelas, har åberopats den ökade arbetsbörda, som därigenom skulle åsamkas utmätningssmännen.

Nu är det otvivelaktigt så att sedan införsellagen utökades att omfatta även allmänna utskylder, har arbetet med indrivning av oguldna skatter väsentligen förenklats och blivit lättare.

I en del landskommuner förfäres på ungefär följande sätt:

Sedan restlängderna äro utskrivna insändas de till vederbörande landsfiskal. På dennes kontor utskrivs införselbesluten, i vilka stadgas, att av gäldenären tillkommande avlöning skall innehållas 15, ibland 20 %, ibland ännu mera, till dess den summa införseln gäller är betald. Införselblanketterna förses sedan med landsfiskalens namnstämpel, varefter vederbörande fjärdingsman överlämnar dem till de skattskyldiges arbetsgivare. Arbetsgivaren, eller rättare dennes kontorspersonal, får därpå utföra det egentliga arbetet med utmätningen. När det faktiskt i stort sett förhåller sig på detta sätt, är det ej orimligt att begära, att utmätningssmannen gör en genomslagskopia av införselbeslutet och tillställer gäldenären densamma. Framhållas kan också att arbetsgivaren, som utför det mesta arbetet, ej har någon ersättning, medan den, som slår en stämpel på införselblanketterna erhåller den om ocker påminnande indrivningsprovisionen.

Det till propositionen fogade förslaget till lagändring går delvis till mötes kravet på delgivning av införselbeslut, men endast ifall »omständigheterna, ej till annat föranleda».

Tar man nu i betraktande det motstånd, som vederbörande myndigheter resa på denna punkt, är det fara värt att »omständigheterna» i 99 fall av 100 bli sådana, att delgivning skall anses obehövlige. Departementschefen anför visserligen, att om oenhetlig praxis skulle visa sig uppstå, kan på administrativ väg meddelas de instruktioner i denna del, som finnas erforderliga.

Det synes mig, som om det vore bättre att ta det säkra i stället för det osäkra och således i lag stadga, att delgivning skall ske obligatoriskt.

Departementschefen finner i likhet med större delen av de myndigheter, som yttrat sig, att det icke lämpligen låter sig göra att i lagen angiva fixa procentsatser å det belopp, som må innehållas av avlöningen. Men det är just på detta område som en oenhetlig praxis utvecklats sig och som godtycket florerat till följe de mycket tänjbara bestämmelserna. Det synes mig, att skall det berättigade missnöjet över myndigheternas sätt att handha införsellagen bortelimineras, så måste i lagen stadgas vissa normer för utmätningssmännen att gå efter när det gäller att besluta, hur stort belopp,

eller hur stor del av avlöning skall innehållas. Eljest är det fara värt, att det även i framtiden blir nästan lika många olikartade tolkningar och tillämpningar av införsellagen som det finnes utmätningsmän i landet.

I anslutning till Kungl. Maj:ts proposition nr 10 får jag på grund av det ovan anförda hemställa,

att riksdagen måtte för sin del antaga bifogade som Bil. I betecknade förslag till lag om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta, samt i skrivelse till Kungl. Maj:t avlämna förslaget med anhållan om dess upphöjande till lag.

Stockholm den 22 januari 1925.

Helmer Molander.

Bil. I

Förslag till LAG

om ändring i vissa delar av lagen den 14 juni 1917 om införsel å avlöning, pension eller livränta.

Häri genom förordnas att 4 och 21 §§ i lagen den 14 juni 1917 om införsel i avlöning, pension eller livränta skola erhålla följande ändrade lydelse:

4 §.

Det åligger utmätningsmannen att verkställa erforderlig utredning angående den underhållsskyldiges inkomster och ekonomiska villkor i övrigt ävensom angående omfånget av honom lagligen åliggande underhållsskyldighet samt övriga omständigheter, vilka kunna vara av betydelse för prövning av ansökningen, och har utmätningsmannen att för sådant ändamål inhämta nödiga upplysningar hos såväl arbetsgivare eller myndighet som ock den underhållsskyldige. Arbetsgivare vare skyldig att på anfordran lämna utmätningsmannen uppgift angående den underhållsskyldiges anställning och avlöningsförhållanden.

Upplyses att den underhållsskyldige tagit anställning å annan ort, och är i följd därav utmätningsmannen ej vidare behörig, översände handlingarna jämte underrättelse om vad för övrigt i ärendet förekommit till behörig utmätningsman; och åligge det denne att ägna ärendet fortsatt handläggning.

21 §.

Häftar någon för oguldna utskylder eller allmänna avgifter, skola beträffande sådana utskylder eller avgifter jämte stadgad indrivningsavgift eller uppbořds-

provision denna lags bestämmelser om införsel för underhållsbidrag i tillämpliga delar lända till efterrättelse med följande tillägg och undantag:

1) I 3 § omförmälda underrättelse och föreläggande skola tillställas den skattskyldige genom deras avsändande till honom med posten i vanligt brev.

2) Vad i 17 § stadgas skall ej gälla.

3) Det belopp, som skall innehållas av avlöning, må ej fastställas till viss summa för månad eller annan tidsperiod utan skall bestämmas till viss procent av vid varje avlöningstillfälle utgående lönebelopp, med iakttagande av att, därest den skattskyldiges sammanlagda inkomster för månad i allmänhet ej överstiga 100 kronor, högst 5 procent därav må innehållas, om de ej överstiga 200 kronor per månad, högst tio procent samt, om de ej överstiga 300 kronor per månad, högst femton procent.

4) Sedan tre år förflutit efter det utskylderna eller avgifterna förfallit till betalning, må införsel ej beviljas eller meddelat beslut om införsel äga tillämpning.

5) Beviljas införsel till gäldande av såväl underhållsbidrag som utskylderna eller avgifter, och förslår ej därtill det belopp, som må innehållas, gånge detta belopp i första hand till bidragets betalning.

6) För den del av utskylderna eller avgifterna, som motsvaras av innehållet belopp, skall gäldenären ej vidare häfta, ändå att på grund av arbetsgivarens obestånd det innehållna icke kan utfås hos denne.

7) Arbetsgivaren vare pliktig att varje gång avlöning utbetalas lämna gäldenären skriftligt intyg om vad av avlöningen må hava innehållits.

8) I fråga om redovisning för influtna medel skola tillämpas de i sådant avseende i gällande författningar angående uppbörd och indrivning av utskylder och allmänna avgifter meddelade bestämmelser.

Denna lag skall träda i kraft fjorton dagar efter den dag, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.
